
M8 TEST - rješenje
– MATEMATIKA –

IV - c : grupa **A**

Ime i prezime:

Zadatak 1 *Odredi sve nenulte derivacije funkcije*

$$f(x) = 3x^3 - 2x^2 + 3x - 1$$

Rješenje 1 *Sve derivacije funkcije*

$$\begin{aligned}f'(x) &= 9x^2 - 4x + 3 \\f''(x) &= 18x - 4 \\f'''(x) &= 18 \\f^{(IV)}(x) &= 0\end{aligned}$$

Zadatak 2 *Odredi prvu derivaciju funkcije*

$$f(x) = (3 - 4x)(x^2 - 3x + 1)$$

Rješenje 2 *Prva derivacija je*

$$\begin{aligned}f'(x) &= -4(x^2 - 3x + 1) + (3 - 4x)(2x - 3) \\&= -4x^2 + 12x - 4 - 8x^2 + 18x - 9 \\&= -12x^2 + 30x - 13\end{aligned}$$

Zadatak 3 *Odredi prvu derivaciju funkcije*

$$f(x) = \frac{x + 2}{x - 3}$$

Rješenje 3 *Prva derivacija je*

$$f'(x) = \frac{x - 3 - (x + 2)}{(x - 3)^2} = -\frac{5}{(x - 3)^2}$$

Zadatak 4 *Odredi prvu derivaciju funkcije*

$$f(x) = (2x - 1)^3$$

Rješenje 4 *Prva derivacija je*

$$f'(x) = 3(2x - 1)^2 \cdot 2 = 6(2x - 1)^2$$

Zadatak 5 *Kako glasi jednažba tangente i normale položenih na graf funkcije u točki s apscisom $x_0 = 2$:*

$$f(x) = x^2 - 2x - 3$$

Rješenje 5 *Kao prvo odrediti ordinatu točke na funkciji*

$$y_0 = f(x_0) = f(2) = 4 - 4 - 3 = -3, T(2, -3)$$

Prva derivacija funkcije je $f'(x) = 2x - 2$

U točki $x_0 = 2$, vrijednost prve derivacije je $f'(x_0) = f'(2) = 2$

Koeficijenti smjera tangente i normale su $k_t = 2, k_n = -\frac{1}{2}$,

Konačno su tražene jednažbe

$$t \cdots y + 3 = 2(x - 2), t \cdots 2x - y - 7 = 0$$

$$n \cdots y + 3 = -\frac{1}{2}(x - 2), n \cdots x + 2y + 4 = 0$$

Zadatak 6 *Izračunaj vrijednost limesa*

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2 + 3x - x^2}{(2x - 1)(x + 3)}$$

Rješenje 6 *Limes je*

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2 + 3x - x^2}{(2x - 1)(x + 3)} = -\frac{1}{2}$$

Zadatak 7 *Odrediti područje definicije, nultočke i limese na rubovima područja definicije funkcije*

$$f(x) = (x^2 + x)(x - 2)$$

Rješenje 7 *Područje definicije je cijeli skup R (za svaki x iz R može se odrediti vrijednost $f(x)$ ..)*

$$\text{Limesi: } \lim_{x \rightarrow -\infty} [(x^2 + x)(x - 2)] = -\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow \infty} [(x^2 + x)(x - 2)] = \infty$$

Nul točke: $(x^2 + x)(x - 2) = x(x + 1)(x - 2) = 0$, Rješenja su $x_1 = -1, x_2 = 0, x_3 = 2$

Zadatak 8 *Odrediti intervale rasta, pada i ekstreme funkcije*

$$f(x) = (x^2 + x)(x - 2)$$

Rješenje 8 *Navedeno ćemo napraviti uz pomoć prve derivacije*

$$\begin{aligned} f'(x) &= (2x + 1)(x - 2) + (x^2 + x) \\ &= 3x^2 - 2x - 2 \end{aligned}$$

$$f'(x) = 0 \Rightarrow 3x^2 - 2x - 2 = 0, \text{ pa su vrijednosti}$$

$$x_1 = \frac{1 - \sqrt{7}}{3} \quad i \quad x_2 = \frac{1 + \sqrt{7}}{3} \quad \text{STACIONARNE TOČKE.}$$

One dijele područje definicije na intervale monotonosti

x	$-\infty$	$\frac{1 - \sqrt{7}}{3}$	$\frac{1 + \sqrt{7}}{3}$	$+\infty$
predznak f'		+	-	+
tijek f -je f		$\nearrow$	$\searrow$	$\nearrow$

Odredimo vrijednosti tih ekstrema

$$\max = f\left(\frac{1 - \sqrt{7}}{3}\right) \approx 0,632, \min = f\left(\frac{1 + \sqrt{7}}{3}\right) \approx -2,11$$

Zadatak 9 Odrediti intervale konveksnosti, odnosno konkavnosti, i točke pregiba funkcije

$$f(x) = (x^2 + x)(x - 2)$$

Rješenje 9 Navedeno ćemo napraviti uz pomoć druge derivacije

$$f''(x) = (f'(x))' = (3x^2 - 2x - 2)' = 6x - 2$$

$$f''(x) = 0 \Rightarrow 6x - 2 = 0, \text{ rješenje ove jednačbe je}$$

$$x = \frac{1}{3}$$

Tablica sada izgleda ovako

x	$-\infty$	$\frac{1}{3}$	$+\infty$
predznak f''		-	+
f -ja f		$\frown$	$\smile$

Funkcija ima točku pregiba za $x = \frac{1}{3}$
i vrijednost funkcije u toj točki je

$$f\left(\frac{1}{3}\right) = -\frac{20}{27}$$

Zadatak 10 *Prema ranije provedenim koracima nacrtati graf funkcije*

$$f(x) = (x^2 + x)(x - 2)$$

Rješenje 10 *Graf funkcije je*

